

**SECTION 12. PUBLIC ADMINISTRATION
IN NATIONAL SECURITY AND PROTECTION
OF PUBLIC ORDER**

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-60>

**INNOVATIVE MECHANISMS OF PUBLIC-PRIVATE
PARTNERSHIP IN THE FIELD OF CIVIL PROTECTION:
MILITARY REALITIES**

**ІННОВАЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО
ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ:
ВОЄННІ РЕАЛІЇ**

Bielikh I. V.

*Postgraduate Student at the Department
of Business Administration and
Management
Foreign Economic Activity
Zaporizhka National University
Zaporizhia, Ukraine*

Беліх І. В.

*аспірант кафедри бізнес-
адміністрування і менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Запорізький національний
університет
м. Запоріжжя, Україна*

Постановка проблеми. Згідно одного з висновків, зроблених у наших попередніх дослідженнях, норми Міжнародного гуманітарного права у повній мірі не захищають мирних громадян, які мешкають у населених пунктах, від чинників надзвичайної ситуації, що виникла [1]. Отримані висновки говорять про те, що сьогодні існує запит українського суспільства на пошук та застосування дієвих інструментів управління у гуманітарній сфері. Відповідь на цей запит може критись на грані дотику різних систем та управлінських рішень. В умовах війни органи публічної влади можуть змінювати закономірності функціонування. Разом з тим в умовах сучасних війн на ринок надання військово – промислових послуг активно виходять приватні компанії за самими різними напрямками діяльності, зокрема такий процес відбувається і в гуманітарній сфері України. Досвід застосування приватного сектору економіки у вирішенні гуманітарних проблем суспільства, зокрема в рамках публічно – приватного

партнерства, сьогодні може стати тим інструментом, який розкриє додаткові можливості держави для розвитку та реалізації завдань цивільного захисту.

Мета дослідження. Розглянути потенціал застосування приватних компаній у гуманітарній сфері через механізми публічно-приватного партнерства та запропонувати інноваційні підходи до оптимізації системи цивільного захисту України.

Виклад основного матеріалу. У фокусі даного дослідження розглядалися органи місцевого самоврядування, нормативні акти та деякі приватні компанії, що є операторами ринку у сфері надання послуг гуманітарного характеру. Сьогодні законодавство України не передбачає створення та застосування приватних військових компаній (ПВК). Однак виклики, що постали у гуманітарній сфері України можуть цілком бути нівельовані застосуванням приватних установ чи організацій, які за структурою чи змістом наслідують військовою організацією та можуть бути використані у сфері цивільного захисту.

А. Павич вивчав механізми взаємодії правового регулювання діяльності приватних безпекових компаній в правовій системі Великобританії. Він надав пропозиції щодо імплементації досвіду правового регулювання їх діяльності в Україні, зокрема запропонував законопроект про взаємодію з органами публічної влади на основі військово – консалтингової діяльності [2].

Народний депутат О. Василевська-Смаглюк подала у Верховну Раду України Проект Закону «Про військово-консалтингову діяльність» [3], де також передбачаються послуги, які можуть бути надані ПВК зокрема у гуманітарній сфері.

Науковці О. Макеєва та В. Розвадовський проаналізували різні теоретичні підходи до державно-приватного партнерства та їхні особливості в безпековій сфері США, ЄС, Німеччини, Великої Британії, Польщі, Бельгії. Визначили, що приватний сектор безпеки має стати невід’ємним складником системи забезпечення національної безпеки України [4].

З початком війни Указом Президента України на всій території України було утворено 25 тимчасових державних органів – обласних військових адміністрацій (ВА) для забезпечення дії Конституції та законів України [5, ст. 4, ст. 8]. Іншим законодавчим актом регулюються утворені військово – цивільні адміністрації [6]. Разом з тим Законом «Про протимінну діяльність в Україні» встановлена можливість створення та застосування за призначенням приватних операторів ринку гуманітарного розмінування [7]. На сьогодні

в Україні працює 14 таких компаній [8]. Постановою Кабінету міністрів України було утворено Національний орган з питань протимінної діяльності, який повинен очолити та координувати цей процес колегіально [9]. Таким чином ми бачимо, що у сфері протимінної діяльності з'явилися підрозділи, які за організаційними ознаками та поставленими перед ними завданнями можна вважати ПВК. Цілком закономірно, що аналогічно можна розгорнути такі приватні підрозділи і на інших напрямках єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДС ЦЗ). Зважаючи на специфіку діяльності, систему управління та взаємодії між Національним оператором, місцевими ВА та операторами у сфері гуманітарної діяльності, можна пропонувати для планування та організації дій таких підрозділів згідно призначення інструменти військового менеджменту за стандартами НАТО. Застосування таких інструментів пройшло апробацію та успішно використовується у війську, їх сутність зокрема опубліковано в посібнику «Процес прийняття військового рішення» [10]. Процес враховує взаємодію з військово – цивільними адміністраціями. У посібнику розкриваються адаптовані до українських умов можливості для підрозділів цивільного захисту та структур, які планують і організують їх роботу, що до застосування стандартів, які викладені зокрема у Польовому статуті 6.0. (Field Manual 6.0.) армії США, 2016 року, у Посібнику з роботи штабу (Staff Handbook) 2015 року, а також в їх похідних документах та аналогах за специфікою виконання завдань. Алгоритми планування та організації дій за призначенням можуть бути розроблені відповідно до умов тієї чи іншої країни, здатні впливати на організацію спільних дій багатонаціональних управлінських структур, сил та підрозділів, які діють у спільних гуманітарних місіях та незалежно від них. Загалом перелічені документи вводять в дію відомі військовий процес прийняття рішення (MDMP – Military decision making process) та планування бою TLP (Troop Leading Procedures). Їх застосування для планування та управління в кризових ситуаціях перевірено часом.

Висновки. В Україні формується ринок операторів з надання гуманітарних послуг, який перебуває на стадії активного розвитку. Існує необхідність вдосконалення нормативно-правової та організаційної бази для більш ефективної взаємодії публічної влади та приватного сектору економіки. Прикладом успішної інтеграції приватного сектору є сфера протимінної діяльності, де функціонує 14 приватних операторів.

Пропозиції. За допомогою ефективного менеджменту організувати взаємодію публічної влади та приватного сектору економіки (публічно – приватне партнерство) у тому числі через утворені тимчасові адміністрації. При цьому використати запропоновані інструменти військового менеджменту. Провести масштабування процесів надання послуг у гуманітарній сфері із застосованими інноваціями на інші напрямки функціонування ЄДС ЦЗ. Продовжити наукові дослідження з пошуку інноваційних рішень для оптимізації роботи системи цивільного захисту.

Література:

1. Беліх І. В. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права у сфері цивільного захисту України. *Напрями розвитку публічного управління та адміністрування в Україні та Республіці Польща* : матеріали наукової конференції 1–2 листопада 2023 р. Полонійна академія в Ченстохові / Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2023. 64 pages. С. 56–61. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-371-2-14> (дата звернення: 12.12.2024).
2. Павич А. В. Правове регулювання діяльності приватних військових і охоронних компаній у Великобританії. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 3. 2020 р. С. 148–151. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-3/35> (дата звернення: 12.12.2024).
3. Про військово – консалдингову діяльність. Проект Закону від 04.02.2020 року № 3005. Внесла Василевська – Смаглюк О. М. Верховна Рада України. *Офіційний веб-портал*. URL: <http://surl.li/mnwхuх> (дата звернення: 12.12.2024).
4. Маркєсва О. Д., Розвадовський Б. Л. Держава та приватний сектор на захисті національної безпеки: від взаємодії до партнерства. Аналіт. доп. / НІСД – Київ 2021. С. 72. URL: <http://surl.li/zotvaj> (дата звернення: 12.12.2024).
5. Про утворення військових адміністрацій. Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022. URL: <https://www.president.gov.ua> (дата звернення: 12.12.2024).
6. Про утворення військово-цивільних адміністрацій. Указ Президента України від 7 серпня 2015 року № 469/2015. URL: <https://ips.ligazakon.net> (дата звернення: 12.12.2024).
7. Про протимінну діяльність в Україні: Закон України від 01.01.2024 р. № 2642-VIII. Верховна Рада України. *Відомості*

Верховної Ради України. 2019, № 6, Ст.39. URL: <http://surl.li/rlppcz> (дата звернення: 12.12.2024).

8. В Україні працює 14 приватних операторів з розмінування. *Новини : АРМІЯ INFORM*. 22.08.2023. URL: <http://surl.li/tlffda> (дата звернення: 12.12.2024).

9. Про утворення Національного органу з питань протимінної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2021 р. № 1207-2021-п: станом на 09.04.2024 р. Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://surl.li/fxiwfi> (дата звернення: 12.12.2024).

10. Наказ командира литовсько-польсько-української бригади ім. Великого гетьмана Костянтина Острозького № 18 від 18 червня 2020 року «Процес прийняття військового рішення» : посібник. Видання 1. URL: <http://surl.li/zeoshu> (дата звернення: 12.12.2024).